

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej
im. Zbigniewa Tylewicza w Poznaniu

DORADZTWO ZAWODOWE

program zajęć edukacyjnych realizowany
w **specjalnej szkole branżowej I stopnia**
„Współczesny rynek pracy nie tylko w Polsce”
napisany na podstawie

ROZPORZĄDZENIA
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Z DNIA 12 LUTEGO 2019 r. W SPRAWIE DORADZTWA ZAWODOWEGO

Przygotował :
SZKOLNY DORADCA ZAWODOWY

Koncepcja programu

Koncepcja programu została oparta na Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego. W którym to możemy dojrzeć pewną prawidłowość związaną z faktem, iż dzisiejszy rynek pracy jest związany z ciągłymi zmianami. Na dzień dzisiejszy nie tylko globalizacja gospodarki, postęp informatyczny, wzrastająca ilość informacji dotycząca zawodów i dróg kształcenia, bezrobocie, sytuacja zdrowotna społeczeństwa, ale także wojna na Ukrainie, duża ilość uchodźców czy też inflacja powodują, iż szybkie przystosowanie się do zmian nie jest proste. Wszystkie te zjawiska powodują, iż uczeń Ośrodka kończący edukację w naszej szkole powinien być przygotowany do poruszania się na współczesnym rynku pracy, ale także do funkcjonowania na rynku z osobami z innej kultury społeczno-gospodarczej. Z tego względu Nasi absolwenci muszą zrozumieć, iż bez gotowości do podnoszenia swoich kwalifikacji, ustawicznego kształcenia i doksztalcania się, zdobywania nowych umiejętności – nie osiągną swoich celów zawodowo-edukacyjnych.

Patrząc na Naszego absolwenta w kontekście celów, musimy wspomnieć, iż powinien on posiadać umiejętność:

- planowania kariery edukacyjno-zawodowej,
- podejmowania trafnych decyzji,
- dokonywania prawidłowych wyborów.

Musimy uświadamiać uczniom, iż planowanie nie jest jednorazową decyzją. To proces, z którym każdy człowiek styka się już od początku swojej edukacji. Z tego względu profesjonalne poradnictwo zawodowe, jest niezbędnym elementem tworzenia ścieżki edukacyjno-zawodowej. Natomiast doradztwo zawodowe pozwala naszym uczniom odnaleźć umiejętności, kompetencje, zainteresowania.

Zawarte w programie treści są tak skonstruowane, iż oprócz wiedzy teoretycznej pozwalają uczniom poznać świat pracy w sposób praktyczny. Wszystkie metody, sposoby i treści pozwalają na rozwój uczniów specjalnego liceum ogólnokształcącego.

Podczas tworzenia treści programowych skupiono się na budowaniu relacji w grupie, ponieważ jest to umiejętność najbardziej ceniona, a co za tym idzie poszukiwana przez pracodawców.

Aby osiągnąć wszystkie cele, musi dość do współpracy między nauczycielami wszystkich przedmiotów nauczanych w Naszym Ośrodku. Przekazywane treści o świecie rynku pracy, powinny być nauczane także podczas takich przedmiotów, jak:

- język polski, języki obce, biologia, fizyki, chemii, matematyki, geografii, historii, podstaw przedsiębiorczości oraz zajęć związanych z praktyczną nauką zawodu

Ogólne cele kształcenia i wychowania

Celem ogólnym doradztwa zawodowego w specjalnych liceach samokształcących jest przygotowanie uczniów do świadomego i samodzielnego planowania kariery oraz podejmowania i dokonywania zmian decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających poznawanie własnych zasobów oraz analizę informacji na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Działania związane z doradztwem zawodowym powinny być realizowane m.in. z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, co zwiększy atrakcyjność zajęć i jednocześnie usprawni kompetencje kluczowe uczniów. Ponadto dynamicznie rozwijający się obszar ICT wymaga zarówno od prowadzących, jak i uczniów wdrażania idei całościowego uczenia się. Tym samym stosowane techniki pracy stają się środkiem do realizacji jednego z celów działań związanych z doradztwem zawodowym i zwiększenia ich efektywności.

Treści edukacyjne i cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

- I. Poznawanie własnych zasobów.
- II. Świat zawodów i rynek pracy.
- III. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, np.
- IV. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych.

Cele szczegółowe programu:

1. Poznawanie własnych zasobów

1.1 Sporządzanie bilansu własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”):

Działania:

- Warsztaty autoanalizy (np. testy osobowości, testy zainteresowań zawodowych).
- Tworzenie portfolio zawierającego CV, list motywacyjny, listę umiejętności, osiągnięcia, projekty, certyfikaty.

Efekty:

- Uczeń potrafi zidentyfikować swoje mocne i słabe strony.
- Uczeń tworzy portfolio zawodowe, które może być wykorzystywane przy aplikacji o pracę.

1.2 Określanie obszarów do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego:

Działania:

- Indywidualne sesje z doradcą zawodowym.
- Ćwiczenia na identyfikację celów zawodowych i osobistych.

Efekty:

- Uczeń potrafi określić swoje cele zawodowe i osobiste.
- Uczeń identyfikuje obszary, w których chce się rozwijać.

1.3 Określanie wpływu stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych

Działania:

- Warsztaty z udziałem specjalistów ds. zdrowia i bezpieczeństwa pracy.
- Symulacje sytuacji zawodowych z uwzględnieniem ograniczeń zdrowotnych.

Efekty:

- Uczeń rozumie, jak stan zdrowia może wpływać na jego zdolność do pracy.
- Uczeń potrafi dostosować swoje plany zawodowe do swojego stanu zdrowia.

1.4 Rozpoznawanie możliwości i ograniczeń w zakresie wykonywania zadań zawodowych

Działania:

- Testy oceny umiejętności.
- Dyskusje grupowe na temat różnych ścieżek kariery.

Efekty:

- Uczeń zna swoje możliwości i ograniczenia zawodowe.
- Uczeń potrafi uwzględnić swoje ograniczenia w planowaniu kariery.

1.5 Analiza zasobów w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej

Działania:

- Ćwiczenia na analizę zainteresowań i predyspozycji zawodowych.
- Planowanie indywidualnych ścieżek rozwoju zawodowego.

Efekty:

- Uczeń potrafi analizować swoje zainteresowania i predyspozycje zawodowe.
- Uczeń tworzy indywidualny plan rozwoju zawodowego.

1.6 Określanie systemu wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową

Działania:

- Warsztaty na temat wartości i etyki w pracy.
- Dyskusje grupowe na temat sytuacji etycznych w pracy.

Efekty:

- Uczeń rozumie swoje wartości i wie jak wpływają one na jego wybory zawodowe.
- Uczeń potrafi zastosować zasady etyki zawodowej w praktyce.

2. Świat zawodów i rynek pracy

2.1 Analiza informacji o rynku pracy

Działania:

- Prezentacje i warsztaty z ekspertami rynku pracy.
- Studium przypadków i analiza trendów na rynku pracy.

Efekty:

- Uczeń zna aktualne trendy na rynku pracy.
- Uczeń potrafi analizować informacje o rynku pracy i zastosować je w planowaniu kariery.

2.2 Określanie zawodów i stanowisk pracy

Działania:

- Zajęcia informacyjne z przedstawicielami różnych zawodów.
- Wizyty studyjne w firmach i instytucjach.

Efekty:

- Uczeń zna różne zawody i stanowiska pracy.
- Uczeń potrafi określić, jakie zawody są zgodne z jego kwalifikacjami i zainteresowaniami.

2.3 Porównanie form zatrudnienia

Działania:

- Zajęcia na temat form zatrudnienia i prawa pracy.
- Dyskusje z pracodawcami i pracownikami.

Efekty:

- Uczeń zna różne formy zatrudnienia i ich wady oraz zalety.
- Uczeń potrafi wybrać formę zatrudnienia odpowiednią dla siebie.

2.4 Konfrontacja własnych zasobów z wymaganiami rynku pracy

Działania:

- Analiza ofert pracy i wymaganych kwalifikacji.
- Symulacje rozmów kwalifikacyjnych i tworzenie CV.

Efekty:

- Uczeń potrafi analizować wymagania pracodawców.
- Uczeń potrafi dostosować swoje CV do wymagań rynku pracy.

2.5 Znaczenie i możliwości odbycia stażu zawodowego

Działania:

- Prezentacje programów stażowych i praktyk zawodowych.
- Informowanie o targach pracy i możliwościach stażów po zakończeniu edukacji.
- Szkolne praktyki zawodowe

Efekty:

- Uczeń rozumie znaczenie stażu w karierze zawodowej.
- Uczeń potrafi znaleźć i aplikować na staż zawodowy.
- Uczeń zna praktyczne zasady pracy w swoim zawodzie

2.6 Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych

Działania:

- Warsztaty na temat tworzenia CV i listów motywacyjnych.

Efekty:

- Uczeń potrafi tworzyć i aktualizować profesjonalne dokumenty aplikacyjne.
- Uczeń zna wymagania pracodawców dotyczące dokumentów aplikacyjnych.

2.7 Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej

Działania:

- Symulacje rozmów kwalifikacyjnych.
- Zajęcia na temat autoprezentacji i komunikacji.

Efekty:

- Uczeń potrafi przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.
- Uczeń potrafi skutecznie prezentować siebie i swoje umiejętności.

2.8 Proces zakładania własnej działalności gospodarczej

Działania:

- Zajęcia z przedsiębiorczości i zakładania własnej firmy.
- Spotkania z młodymi przedsiębiorcami i mentorami.

Efekty:

- Uczeń zna proces zakładania własnej działalności gospodarczej.
- Uczeń potrafi opracować biznesplan i zna instytucje wspierające przedsiębiorczość.

2. Charakteryzowanie instytucji wspomagających planowanie kariery

Działania:

- Warsztaty informacyjne z przedstawicielami urzędów pracy, agencji zatrudnienia i innych instytucji wspierających.

Efekty:

- Uczeń zna instytucje wspomagające planowanie kariery.
- Uczeń potrafi korzystać z usług instytucji wspomagających.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

3.1 Korzystanie ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia

Działania:

- Spotkania informacyjne z przedstawicielami uczelni, szkół zawodowych i instytucji szkoleniowych.
- Przegląd i analiza katalogów kursów i programów edukacyjnych.

Efekty:

- Uczeń zna dostępne źródła informacji o dalszym kształceniu.
- Uczeń potrafi korzystać z różnych źródeł informacji w planowaniu swojego rozwoju.

3.2 Analiza możliwości uzupełniania kwalifikacji zawodowych

Działania:

- Zajęcia na temat krajowego i europejskiego systemu kwalifikacji.
- Spotkania z absolwentami różnych programów edukacyjnych.

Efekty:

- Uczeń zna możliwości uzupełniania kwalifikacji zawodowych.
- Uczeń potrafi planować zdobywanie dodatkowych kwalifikacji.

3.3 Określanie korzyści wynikających z uczenia się przez całe życie

Działania:

- Dyskusje na temat uczenia się przez całe życie.
- Ćwiczenia na planowanie rozwoju zawodowego i osobistego.

Efekty:

- Uczeń rozumie korzyści wynikające z uczenia się przez całe życie.
- Uczeń potrafi planować swój rozwój w kontekście lifelong learning.

3.4 Analiza możliwości kontynuowania nauki

Działania:

- Zajęcia planowania ścieżki edukacyjnej.

Efekty:

- Uczeń zna możliwości kontynuowania nauki na różnych poziomach edukacyjnych.
- Uczeń potrafi planować kontynuację swojej edukacji.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

4.1 Ustalanie celów, zadań i działań

Działania:

- Zajęcia planowania kariery i ustalania celów.
- Możliwość skorzystania z indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym.

Efekty:

- Uczeń potrafi ustalać cele zawodowe i osobiste.
- Uczeń potrafi planować działania prowadzące do osiągnięcia celów.

4.2 Sporządzanie indywidualnego planu działania

Działania:

- Ćwiczenia na tworzenie i analizę planów działania.
- Zajęcia z podejmowania decyzji zawodowych.

Efekty:

- Uczeń potrafi stworzyć indywidualny plan działania.
- Uczeń potrafi analizować i modyfikować swój plan działania.

4.3 Dokonywanie wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej

Działania:

- Mentoring.
- Ćwiczenia na analizę decyzji zawodowych i ich konsekwencji.

Efekty:

- Uczeń potrafi podejmować świadome decyzje dotyczące swojej ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- Uczeń rozumie konsekwencje swoich wyborów zawodowych.

Szczegółowe formy realizacji, tematyki oraz osoby odpowiedzialne za realizację PROGRAMU

Program szczegółowo określa działania i efekty jakie uczniowie powinni osiągnąć na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego.

1. Poznawanie Własnych Zasobów

1.1 Sporządzanie bilansu własnych zasobów na podstawie dokonanej autoanalizy („portfolio”)

Tematyka działań:

- Autoanaliza osobowości i zainteresowań zawodowych.

- Tworzenie portfolio zawodowego.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia, testy psychologiczne.
- Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym.
- Organizacja spotkań celem omówienia wyników autoanalizy i roli portfolio w planowaniu kariery.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, wychowawcy klas.

Podmioty współpracujące:

- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne.
- Lokalne centra kariery.

1.2 Określanie obszarów do rozwoju edukacyjno-zawodowego i osobistego

Tematyka działań:

- Identyfikacja celów zawodowych i osobistych.
- Planowanie rozwoju.

Metody i formy realizacji działań:

- Indywidualne spotkania doradcze.
- Zajęcia grupowe z ćwiczeniami na identyfikację celów.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, wychowawcy klas, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Organizacje pozarządowe zajmujące się rozwojem osobistym.

1.3 Określanie wpływu stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych

Tematyka działań:

- Zdrowie i bezpieczeństwo pracy.
- Dostępność zawodów w kontekście zdrowia.

Metody i formy realizacji działań:

- Warsztaty z udziałem specjalistów ds. zdrowia.
- Symulacje sytuacji zawodowych.

- Spotkania z rodzicami na temat wpływu zdrowia na wybór kariery.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, szkolna pielęgniarka, nauczyciel edukacji zdrowotnej, nauczyciel BHP.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne ośrodki zdrowia, specjaliści BHP.

1.4 Rozpoznawanie możliwości i ograniczeń w zakresie wykonywania zadań zawodowych

Tematyka działań:

- Ocena umiejętności i kompetencji.
- Ograniczenia zawodowe i planowanie kariery.

Metody i formy realizacji działań:

- Testy.
- Dyskusje grupowe.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, wychowawcy klas, zespoły IPT-owe.

Podmioty współpracujące:

- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne.

1.5 Analiza zasobów w kontekście planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej

Tematyka działań:

- Analiza zainteresowań i predyspozycji.
- Planowanie kariery zawodowej.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia grupowe.
- Indywidualne konsultacje.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, wychowawcy klas.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne centra kariery, poradnie psychologiczno- pedagogiczne.

1.6 Określanie systemu wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową

Tematyka działań:

- Wartości osobiste i zawodowe.
- Etyka w pracy.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia na temat wartości i etyki.
- Dyskusje grupowe.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, wychowawcy klas, nauczyciele etyki i religii.

Podmioty współpracujące:

- Organizacje pozarządowe, specjaliści ds. etyki.

2. Świat zawodów i rynek pracy

2.1 Analiza informacji o rynku pracy

Tematyka działań:

- Aktualne trendy na rynku pracy.
- Zasady funkcjonowania rynku pracy.

Metody i formy realizacji działań:

- Prezentacje i warsztaty z ekspertami.
- Studium przypadków.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów, rewalidatorzy, nauczyciel biblioteki.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne urzędy pracy, organizacje pracodawców.

2.2 Określanie zawodów i stanowisk pracy

Tematyka działań:

- Informacje o różnych zawodach.
- Stanowiska pracy zgodne z kwalifikacjami.

Metody i formy realizacji działań:

- Spotkania informacyjne.
- Wizyty studyjne.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Przedsiębiorstwa, instytucje edukacyjne.

2.3 Porównanie form zatrudnienia

Tematyka działań:

- Różne formy zatrudnienia.
- Podstawy prawa pracy.

Metody i formy realizacji działań:

- Lekcje z prawa pracy.
- Dyskusje.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotu biznes i zarządzanie, inni nauczyciele.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne urzędy pracy, prawnicy.

2.4 Konfrontacja własnych zasobów z wymaganiami rynku pracy

Tematyka działań:

- Analiza ofert pracy.
- Dostosowanie CV do rynku pracy.

Metody i formy realizacji działań:

- Warsztaty i lekcje z pisania CV.
- Konsultacje indywidualne.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotu biznes i zarządzanie, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu , HR.

2.5 Znaczenie i możliwości odbycia stażu zawodowego

Tematyka działań:

- Rola stażu zawodowego i praktyk zawodowych.
- Sposoby zdobycia stażu.

Metody i formy realizacji działań:

- Prezentacje firm oferujących staże.
- Spotkania z absolwentami.
- Spotkania z rodzicami w celu omówienia możliwości staży.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

Podmioty współpracujące:

- *Firmy oferujące staże, biura karier.*

2.6 Sporządzanie i aktualizacja dokumentów aplikacyjnych

Tematyka działań:

- Tworzenie CV i listu motywacyjnego.
- Aktualizacja dokumentów aplikacyjnych.

Metody i formy realizacji działań:

- Warsztaty i lekcje z pisania CV i listu motywacyjnego.
- Indywidualne konsultacje.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotu biznes i zarządzanie, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu , HR.

2.7 Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej

Tematyka działań:

- Techniki i strategie rozmowy kwalifikacyjnej.
- Przygotowanie merytoryczne i psychologiczne.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia symulacyjne z rozmów kwalifikacyjnych.
- Spotkania indywidualne.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, rewalidatorzy, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

Podmioty współpracujące:

- Firmy rekrutacyjne, HR.

2.8 Proces zakładania własnej działalności gospodarczej

Tematyka działań:

- Procedury zakładania działalności.
- Instytucje wspierające przedsiębiorców.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia z przedsiębiorczości.
- Spotkania z lokalnymi przedsiębiorcami.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotu biznes i zarządzanie.

Podmioty współpracujące:

- Urząd pracy, Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu, Stowarzyszenie Anioły Przedsiębiorczości.

2.9 Instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej

Tematyka działań:

- Rola instytucji wspierających karierę zawodową.
- Kontakt z instytucjami rynku pracy.

Metody i formy realizacji działań:

- Spotkania i warsztaty z przedstawicielami instytucji.
- Wizyty studyjne w instytucjach rynku pracy.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne urzędy pracy, centra kariery.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

3.1 Korzystanie ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia

Tematyka działań:

- Źródła informacji o dalszym kształceniu.
- Metody wyszukiwania informacji.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia z wyszukiwania informacji edukacyjnych.
- Prezentacje i spotkania informacyjne.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele informatyki, nauczyciel biblioteki, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne biblioteki, centra edukacyjne.

3.2 Analiza możliwości uzupełniania i poszerzania kwalifikacji

Tematyka działań:

- System kwalifikacji zawodowych.
- Możliwości kształcenia ustawicznego.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia z analizy systemu kwalifikacji.
- Prezentacje możliwości kształcenia.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne ośrodki szkoleniowe, izby rzemieślnicze.

3.3 Określanie korzyści z uczenia się przez całe życie

Tematyka działań:

- Zalety ciągłego kształcenia.
- Wpływ nauki na rozwój zawodowy.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia i dyskusje na temat kształcenia ustawicznego.
- Warsztaty z rozwoju zawodowego.
- Spotkania z rodzicami na temat korzyści z uczenia się przez całe życie.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów, nauczyciele przedmiotów zawodowych.

Podmioty współpracujące:

- Instytucje szkoleniowe.

3.4 Analiza możliwości kontynuowania nauki

Tematyka działań:

- Opcje dalszego kształcenia.
- Planowanie ścieżki edukacyjnej.

Metody i formy realizacji działań:

- Spotkania informacyjne o możliwościach kształcenia.
- Zajęcia planowania ścieżki edukacyjnej.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradcy zawodowi, nauczyciele przedmiotów zawodowych, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Uczelnie wyższe, szkoły policealne.

3.5 Przygotowanie do podjęcia roli studenta

Tematyka działań:

- Życie studenckie i akademickie.
- Adaptacja do studiów.

Metody i formy realizacji działań:

- Spotkania z absolwentami szkół wyższych.
- Wykład dot. adaptacji do nowych warunków.

Terminy realizacji działań:

- Styczeń – marzec (każdego roku szkolnego).

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Uczelnie wyższe, organizacje studenckie, absolwenci OSW.

3.6 Rola kompetencji kluczowych w dalszym kształceniu i pracy zawodowej

Tematyka działań:

- Znaczenie kompetencji kluczowych.
- Sposoby rozwijania kompetencji.

Metody i formy realizacji działań:

- Zajęcia rozwijania kompetencji kluczowych.
- Prezentacje na temat kompetencji.

Terminy realizacji działań:

- Cały rok szkolny.

Osoby odpowiedzialne:

- Doradca zawodowy, nauczyciele przedmiotów zawodowych, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, rewalidatorzy.

Podmioty współpracujące:

- Lokalne instytucje edukacyjne, organizacje zawodowe, OHP.

Efekty kształcenia

Poznanie Własnych Zasobów:

- Uczeń potrafi dokonać autoanalizy swoich predyspozycji, zainteresowań i umiejętności, co umożliwia mu świadome planowanie ścieżki zawodowej.
- Uczeń zna swoje możliwości i ograniczenia w kontekście zdrowia i wykonywania zadań zawodowych.
- Uczeń jest świadomy swoich wartości oraz ich wpływu na wybory zawodowe.
- Uczeń określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych.
- Uczeń określa własny system wartości, w tym wartości związanych z pracą i etyką zawodową.

Świat Zawodów i Rynek Pracy:

- Uczeń potrafi analizować i interpretować informacje o rynku pracy, co ułatwia mu podejmowanie świadomych decyzji zawodowych.
- Uczeń zna różne formy zatrudnienia i potrafi przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej oraz sporządzić odpowiednie dokumenty aplikacyjne.
- Uczeń rozumie znaczenie i możliwości odbycia stażu zawodowego oraz zakładania własnej działalności gospodarczej.

- Uczeń porównuje własne zasoby ze zidentyfikowanymi potrzebami i oczekiwaniami pracodawców oraz wymaganiami rynku pracy
- Uczeń określa znaczenie i wskazuje możliwości różnych form aktywizacji zawodowej;

Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie:

- Uczeń potrafi korzystać z różnych źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia oraz zna korzyści z uczenia się przez całe życie.
- Uczeń jest świadomy możliwości kontynuowania nauki oraz roli kompetencji kluczowych w dalszym kształceniu i pracy zawodowej.
- Uczeń potrafi przygotować się do podjęcia roli studenta i jest świadomy znaczenia adaptacji do życia studenckiego.
- Uczeń korzysta ze źródeł informacji dotyczących dalszego kształcenia formalnego, pozaformalnego i nieformalnego:

Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych:

- Uczeń ustala swoje cele, zadania i działania w kontekście planowania ścieżki edukacyjno – zawodowej;
- Uczeń sporządza Indywidualny Plan Działania (IPD);
- Uczeń planuje różne warianty ścieżek edukacyjno - zawodowych na podstawie bilansu własnych zasobów i wartości oraz informacji na temat rynku edukacji i rynku pracy, przewidując skutki własnych decyzji;
- Uczeń dokonuje wyboru dalszej drogi edukacyjno-zawodowej zgodnie z posiadanymi zasobami i określonymi celami zawodowymi;

Cel ogólny i cele szczegółowe programu doradztwa zawodowego są spójne z celami kształcenia ogólnego w specjalnym liceum ogólnokształcącym. Cele uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego i zadania szkoły oraz cele edukacji poszczególnych przedmiotów (podstaw przedsiębiorczości, wiedzy o społeczeństwie, języka polskiego, języka angielskiego itp...) co umożliwia realizowanie programu zarówno podczas zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, jak i na zajęciach z wychowawcą, lekcjach 8 przedmiotowych oraz na dodatkowych zajęciach edukacyjnych oraz innych zajęciach, wspomagających uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu realizowanych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

TEMATY ZAJĘĆ REALIZOWANE PODCZAS ZAJĘĆ Z DORADZTWA ZAWODOWEGO

L.P	Temat zajęć uwzględniający treści programowe	Klasa	Termin	Osoba odpowiedzialna
1	"Portfolio , czyli dokumentuj i organizuj swój rozwój. Obudź w sobie ducha postępu.	1 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
2	Moje zasoby i nieodkryte obszary.	1 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
3	Zdrowie w pracy. Zdrowa praca.	1 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
4	Wady i zalety wykonywania danego zawodu. Planowanie ścieżki edukacyjnozawodowej.	2 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
5	Wybieram zawód. Moja mapa zawodów.	2 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
6	Zderzenie z rynkiem pracy nie musi boleć.	2 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
7	Zatrudnienie ma znaczenie.	3 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
8	Bądź menedżerem planowania swojej drogi edukacyjno - zawodowej. Techniki zarządzania sobą w czasie.	3 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
9	Etapy podejmowania decyzji . Techniki pomocne przy podejmowaniu decyzji edukacyjno - zawodowych.	3 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy
10	Dlaczego warto uczyć się przez całe życie?	3 klasa szkoły branżowej	Cały rok szkolny	Doradca zawodowy

Warunki i sposoby realizacji programu

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a) podczas grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego w wymiarze wynikającym z ramowych planów nauczania;
- b) podczas
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;

- wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami;
 - prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)
- c) podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. Tydzień Zawodowców, Dzień Przedsiębiorcy) lub poza nią (np. udział w Arenie Zawodowców).

Jednym z elementów realizacji programu powinna być możliwość indywidualnego kontaktu uczniów i rodziców z doradcą zawodowym (zatrudnionym w szkole, w instytucjach wspierających) i innymi specjalistami wspomagającymi proces nabywania kompetencji i umiejętności zawodowych, podejmowania decyzji (psycholog, lekarz medycyny pracy itp.). W kontaktach tych powinny zostać uwzględnione także aspekty środowiskowe, rodzinne, socjalne, zdrowotne, kulturowe.

W realizację programu doradztwa zawodowego są włączeni przedstawiciele instytucji zajmujących się doradztwem zawodowym – zwłaszcza specjaliści z poradni psychologiczno-pedagogicznych, Powiatowego Urzędu Pracy, przedstawiciele pracodawców oraz innych instytucji edukacyjnych (uczelni wyższych, szkół policealnych).

Działania związane z doradztwem zawodowym są powiązane z treściami kształcenia, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą i jak rozwijają swoje kompetencje, a swoją dalszą edukacją i karierą zawodową.

Doradztwo zawodowe na poziomie liceum ogólnokształcącego jest ukierunkowane na:

- a. kształtowanie proaktywnych postaw uczniów wobec pracy i edukacji,
- b. kształtowanie sprawczości uczniów, tj. przekonania, że są podmiotami własnych działań i są zdolni do wprowadzania zmian w swoim bliższym i dalszym otoczeniu.
- c. eliminację stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych
- d. wspieranie uczniów przy weryfikacji podjętych już decyzji zawodowych i podejmowaniu kolejnych wyborów.

Zajęcia doradztwa zawodowego są planowane w sposób, który umożliwia wykorzystanie metod aktywizujących, dobieranych z uwzględnieniem m.in. wieku uczestników zajęć oraz celów, jakie mają być osiągnięte. W trakcie zajęć uczeń planuje, podejmuje działania, decyzje i je argumentuje. Testy predyspozycji i zainteresowań zawodowych pełnią funkcję wspomagającą i ich wyniki omawia się indywidualnie z uczniem.

Na zajęciach związanych z doradztwem zawodowym planuje się w miarę możliwości i zasadności korzystać z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych co zwiększy ich atrakcyjność i jednocześnie usprawni kompetencje kluczowe uczniów. Jedną z możliwości realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym jest wolontariat. Pozwala on na sprawdzenie przez uczniów stopnia dopasowania własnych

predyspozycji i preferencji do środowiska pracy związanego z konkretnym zawodem. Ponadto kształtuje postawę pracy polegającą na samodzielnym i odpowiedzialnym planowaniu zadań i ich konsekwentnej realizacji.

Ważnym elementem wolontariatu jest również kształtowanie kompetencji obywatelskich i orientacji prospołecznej. Realizacja zajęć odbywa się zgodnie z obowiązującym Wewnątrzszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego (WSDZ).

Formy pracy z uczniami:

- indywidualne wizyty uczniów w zakładach pracy jako zapoznanie się z zawodem/stanowiskiem pracy od strony praktycznej (np. w ramach prowadzonego wolontariatu);
- zajęcia grupowe,
- zajęcia indywidualne,
- uczestnictwa w prelekcji doradcy zawodowego z PUP w Poznaniu;
- uczestnictwo w targach edukacyjnych;
- spotkania z przedstawicielami określonych zawodów,
- uczestnictwo w Tygodniu Zawodowców,

Na bieżąco będzie się odbywać aktualizowanie informacji związanych z lokalnym rynkiem pracy i edukacją. Wzmocnienie doskonalenia podejmowanych działań odbywać się będzie na podstawie ewaluacji. Efektem końcowym cyklu zajęć z doradztwa zawodowego realizowanych w liceum ogólnokształcącym będzie stworzony przez ucznia Indywidualny Plan Działania (IPD), indywidualne portfolio czyli teczka ze zgromadzonymi efektami pracy ucznia na zajęciach.

Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi realizują podstawę programową kształcenia ogólnego i mogą osiągnąć wymagania przez nią stawiane, jednak potrzebują dostosowania warunków kształcenia do swoich możliwości psychofizycznych i tempa uczenia się. Wiąże się to z właściwym doбором metod, środków i form pracy. Od nauczyciela działania te wymagają poświęcenia więcej czasu uczniom z SPE. Do ogólnych sposobów osiągania celów kształcenia i wychowania należy zaliczyć:

- wydłużenie czasu pracy,

- zmienne formy aktywności,
- dzielenie materiału nauczania na mniejsze partie,
- zmniejszenie liczby zadań do wykonania,
- zwiększenie liczby powtórzeń materiału,
- różnicowanie trudności zadań do samodzielnego rozwiązania,
- powtarzanie reguł obowiązujących w klasie, jasne wyznaczanie granic i egzekwowanie ich przestrzegania.

Szczegółowe sposoby pracy z uczniami:

- z wadą słuchu:
 - zapewnienie prawidłowych warunków akustycznych (np. eliminacja pogłosu),
 - posadzenie blisko nauczyciela,
 - dostosowanie sposobu komunikacji, np. stanąć bliżej, mówić z odpowiednim natężeniem głosu, korzystać z mikrofonu i nagłośnienia (zwłaszcza podczas wykładów i pokazów),
 - w ćwiczeniach dotyczących np. montażu filmów wyposażyć ucznia w słuchawki wysokiej jakości,
- z wadami wzroku:
 - wyposażenie stanowiska komputerowego w monitor o dużej przekątnej,
 - dostosowanie rozdzielczości monitora,
 - dostosowanie *Centrum ułatwień dostępu* systemu Windows,
 - posadzenie blisko tablicy multimedialnej (ekranu),
 - w czasie pokazów i ćwiczeń z wykorzystaniem rzutnika – dostosowanie jego ustawień (jasność, kontrast),
- z ADHD:
 - posadzenie z dala od okna (ograniczenie możliwości rozpraszania uwagi),
 - ograniczenie bodźców dzięki zmniejszeniu zasobu przedmiotów stanowiących wyposażenie stanowiska, ograniczenie materiałów i pomocy dydaktycznych (np. wydruków),
- z zespołem Aspergera lub autyzmem:
 - nienarażanie na zbyt dużo bodźców dźwiękowych,
 - zachowanie właściwego dystansu,

- z niepełnosprawnością ruchową:
 - zapewnienie odpowiedniego stanowiska pracy (np. miejsce na wózek, kule),
 - ustawienie pozostałych stanowisk w sposób zapewniający swobodę poruszania się,
- z epilepsją:
 - zapewnienie możliwości odpoczynku (po przebyciu ataku lub w celu jego zapobieganie),
 - unikanie silnych bodźców dźwiękowych lub świetlnych,
 - dostosowanie częstotliwości odświeżania ekranu,
 - w czasie pokazów z wykorzystaniem rzutnika – dostosowanie oświetlenia, eliminacja migania światła,
- z zaburzeniami komunikacji:
 - używanie języka alternatywnego, którym posługuje się uczeń,
 - przekazanie materiałów dydaktycznych i ćwiczeń w formie wydruków, nagrań audio lub wideo,
- ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się:
 - dostosowanie materiałów dydaktycznych,
 - różnicowanie trudności ćwiczeń i sprawdzianów,
 - angażowanie do pracy w grupie,
- z zaburzeniami zachowania:
 - stosowanie pracy w małych grupach,
 - organizowanie dodatkowych zajęć wyrównawczych,
 - uwzględnianie deficytu rozwojowego ucznia.

Weryfikacja efektów zajęć

Działania związane z doradztwem zawodowym mają wspierać uczniów w wyborach zawodu i kierunku kształcenia, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania rekomendujemy, aby podczas zajęć odwoływać się do autorefleksji i samooceny uczestników. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowania, udziału w dyskusjach i wyrażania własnych opinii, skłania do refleksji. W programie zakłada się

weryfikację efektów zajęć zastępującą tradycyjne ocenianie. Należy też pamiętać, że niektóre efekty realizacji programu zostaną zweryfikowane wśród uczniów dopiero w przyszłości.

Pozyskiwanie informacji o efektach prowadzonych zajęć odbywa się między innymi poprzez:

- pytania zadawane uczniom na zakończenie zajęć, które służyć mają m.in. wyciągnięciu wniosków, refleksji uczniów, co było przydatne dla uczniów, w jaki sposób mogą wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności, zachęceniu ich do refleksji. Gromadzenie informacji zwrotnych może też okazać się bardzo użyteczne z punktu widzenia doskonalenia metod, form i warsztatu pracy doradcy zawodowego/koordynatora doradztwa zawodowego/nauczyciela realizującego program;
- analizę zgromadzonej dokumentacji w osobistym portfolio ucznia zawierającą wymierne efekty zajęć;
- analizę indywidualnego planu działania (indywidualnego planu kariery) wypracowanego przez ucznia.

Ewaluacja programu

Efektem ewaluacji powinno być doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły lub lokalnego rynku pracy. Realizacja programu powinna być na bieżąco monitorowana. Wskazane jest, by osoba realizująca program ewaluowała swoją pracę poprzez pozyskiwanie od uczniów informacji na temat przydatności poruszanych zagadnień i sposobu prowadzenia zajęć.

Ewaluacja będzie obejmowała kilka kluczowych etapów i metod:

1. Ankiety Ewaluacyjne

1.1 Ankiety dla uczniów:

- **Częstotliwość:** Przeprowadzane na koniec każdego semestru.
- **Zakres pytań:** Satysfakcja z poszczególnych działań doradczych, przydatność zdobytych informacji, wpływ programu na planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej.
- **Cel:** Pozyskanie opinii bezpośrednich beneficjentów na temat skuteczności i przydatności działań.

1.2 Ankiety dla rodziców:

- **Częstotliwość:** Przeprowadzane raz w roku szkolnym.
- **Zakres pytań:** Ocena zaangażowania w działania doradcze, opinia na temat wsparcia otrzymywanego przez uczniów, sugestie dotyczące poprawy programu.
- **Cel:** Zrozumienie perspektywy rodziców i ich oczekiwań wobec programu.

1.3 Ankiety dla nauczycieli i specjalistów:

- **Częstotliwość:** Przeprowadzane raz w roku szkolnym.
- **Zakres pytań:** Ocena realizacji programu, trudności napotymane podczas realizacji, propozycje ulepszeń.
- **Cel:** Pozyskanie informacji od realizatorów programu, które mogą pomóc w jego udoskonaleniu.

2. Analiza dokumentacji i frekwencji

2.1 Analiza dzienników zajęć:

- **Zakres:** Sprawdzanie obecności uczniów na warsztatach i spotkaniach doradczych, aktywności uczniów podczas zajęć.
- **Cel:** Ocena zaangażowania uczniów i skuteczności organizacji zajęć.

3. Obserwacje i wywiady

3.1 Obserwacje zajęć doradczych:

- **Zakres:** Obserwacje przeprowadzane przez dyrekcję.
- **Cel:** Bezpośrednia ocena metod pracy, zaangażowania uczniów, skuteczności wykorzystywanych narzędzi i technik.

3.2 Wywiady indywidualne i grupowe:

- **Zakres:** Wywiady z uczniami, rodzicami, nauczycielami.
- **Cel:** Pozyskanie pogłębionych informacji na temat doświadczeń uczestników programu, identyfikacja mocnych i słabych stron programu.

4. Analiza wyników edukacyjnych i zawodowych

4.1 Śledzenie losów absolwentów:

- **Zakres:** Monitoring ścieżek edukacyjnych i zawodowych absolwentów szkoły.
- **Cel:** Ocena długoterminowego wpływu programu na wybory edukacyjno-zawodowe uczniów.

4.2 Analiza wyników egzaminów zawodowych:

- **Zakres:** Porównanie wyników egzaminów zawodowych przed i po wdrożeniu programu.
- **Cel:** Ocena wpływu programu na przygotowanie zawodowe uczniów.

5. Sprawozdanie i rekomendacje

5.1 Przygotowanie sprawozdania rocznego:

- **Zakres:** Zbiorcze przedstawienie wyników ewaluacji, analiza danych, wnioski i rekomendacje.
- **Cel:** Podsumowanie rocznej realizacji programu, identyfikacja obszarów wymagających poprawy, planowanie działań na kolejny rok szkolny.

Przepisy prawa polskiego dotyczące doradztwa zawodowego

Podstawy prawne związane z realizacją WSDZ w szkole zostały zawarte w następujących dokumentach:

- Rozporządzenie MEN z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019r. poz.325) ze zmianami
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j. t. dz. u. z 2025 r. poz. 881)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t.j. dz.u. z 2024 r. poz. 986 ze zm.)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 20 maja 2024 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół. (Dz. U. z 2024 r. poz. 781).
- Rozporządzenie MEN z dnia 25 lipca 2025r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej ([Dz.U. 2025 poz. 1052](#)) z późniejszymi zmianami.
- Obwieszczenie MEN z dnia 25 lipca 2023r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach ([Dz.U. 2023 poz. 1798](#)).
- Rozporządzenie MEN z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. 2020 poz. 1309).
- Rozporządzenie MEN z 10 listopada 2023r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. 2023 r. poz. 2499)